

## Protokoll 6/2017

fört vid Fastighetsnämndens sammanträde tisdag den 19 september 2017 kl. 16:30-16:45

### Ledamöter

Jan Valeskog (S) Ordförande  
Margareta Stavling (S)  
Anders Göransson (S)  
Maria-Elsa Salvo (S)  
Åke Askensten (MP)  
Hanna Begler (MP)  
Henrik Sjölander (M)  
Mikael Eskman (M)  
Erika Wing (M)  
Tomas Tetzell (M)  
Kerstin Fredriksson (L)  
Elisabeth Löfvander (V) ersätter Mehdi Oguzsoy  
Gunnar Würtz (L) ersätter Richard Bengtsson

### Ersättare

Lars Arell (S)  
Birger Kato (S)  
Elisabeth Hellström (M)  
Leif Bokström (M)  
Anders Karlsson (M)  
Hamid Ershad Sarabi (C)

### Övriga närvarande

Åsa Öttenius Förvaltningschef  
Anna Wahlström Tjänsteman  
David Lundqvist Tjänsteman  
Helena Rönnberg Tjänsteman  
Carina Jonsson Tjänsteman  
Malin Lagerholm Tjänsteman  
Karin Kolk Borgarrådssekreterare  
Reza Etemad Personalföreträdare  
Lawen Baderkhan Personalföreträdare

### Justerare

Jan Valeskog (S), Kerstin Fredriksson (L)

### Datum för justering

**Paragraf** §5

**Sekreterare** Jenny Holmberg

**§ 5**  
**Program för ett jämställt Stockholm 2018-2022.**  
**Remissvar.**  
FSK 2017/290

**Beslut**

Fastighetsnämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag:

- 1 Fastighetsnämnden beslutar att godkänna och överlämna fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
- 2 Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

**Handlingar i ärendet**

- FSK 2017/290-1.1 Bilaga
- FSK 2017/290-1 Angående remissen program för ett jämställt Stockholm 2018-2022
- FSK 2017/290-1.2 Bilaga 2 Program för ett jämställt Stockholm 2018-2022
- FSK 2017/290-1.3 Bilaga 1 Remissbrev

**Nämndens behandling av ärendet**

**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Åke Askensten m.fl. (MP), Elisabeth Löfvander (V) och Kerstin Fredriksson m.fl. (L) föreslår (se beslutet).
- 2) Henrik Sjölander m.fl. (M) föreslår att fastighetsnämnden beslutar att delvis bifalla kontorets förslag, samt att därutöver anföra följande:

Jämställdhet och jämlikhet är en frihetsfråga. Alla människor ska ha samma rättigheter och möjligheter att göra egna val för att forma sina liv, oavsett kön eller andra attribut. För att uppnå ett jämställt och jämlikt samhälle för alla individer ska staden arbeta för att de hinder som finns ska undanröjas.

Samhället bör tillhandahålla förutsättningar för att alla ska kunna leva sitt liv och göra sina egna val. Men valen måste ytterst vara upp till den enskilda individen, utan detaljstyrning och pekpinar från staden. Att kvinnor och män till exempel

ska ha lika möjligheter i sina studie- och yrkesval betyder inte att staden ska påverka vilka val människors slutligen gör, utan endast att staden ska skapa bästa möjliga förutsättningar för alla att välja. Staden bör därför inte i jämställdhetsprogrammet peka ut hur stockholmarna måste göra yrkes- och studieval som ”bryter stereotypa könsmonster” då det går emot ambitionen om att möjligheterna ska vara desamma oavsett kön. Människors möjligheter ska inte begränsas av varken kön eller eventuell förekomst av stereotypa könsnormer. Besluten ska vara individens, inte stadens.

Programmet för ett jämställt Stockholm har ett gott syfte, men samtidigt som det visserligen synliggör skillnader och andra allvarliga samhällsproblem, riskerar det att missa att det i grunden handlar om respekt och lika värde för alla människor, oavsett kön. Det är inte heller oproblemiskt att ålägga stadens verksamheter ytterligare styrdokument och mål att förhålla sig till. Mängden styrdokument bör tvärtom minimeras. Det bästa vore att föra samman alla policies i ett övergripande dokument om hur staden ska arbeta ur ett medborgarperspektiv för att alla människor ska behandlas lika och med respekt.

Mäns våld mot kvinnor är mycket allvarligt och skall stävjas. Men allt våld ska förhindras oavsett gärningsman eller offer. I programmet saknas en problematisering av att avgränsningen av våld i nära relationer begränsas till mäns våld mot kvinnor. Mäns våld mot kvinnor är ett allvarligt samhällsproblem, men begreppet utesluter våld inom samkönade relationer eller kvinnors våld mot män, trots att även detta utgör ett hinder för att uppnå jämställdhet. Den undertecknade CEMR-deklarationen använder till exempel därför istället begreppet ”könsrelaterat våld”, vilket vi anser mer passande. Vi anser även att det är självklart att staden på inget sätt ska bidra till att uppmuntra till att våld uppstår oavsett vilka negativa normer det handlar om, varför det även blir märkligt att endast peka ut negativa maskulinitetsnormer.

Stockholms stad har en viktig roll att spela som arbetsgivare. Givetvis är det angeläget att försöka uppnå en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet, men vi tror inte att staden kan besluta denna fördelning genom sin personalpolicy. Staden bör inte engagera sig i detta på annat sätt än utifrån ett arbetsgivarperspektiv där förutsättningarna

för att båda i en relation ska ha lika möjlighet att välja att själv ta ansvar för hemarbete. Stockholms stad bör i rollen som arbetsgivare istället påverka icke jämställda villkor mellan kvinnor och män vad gäller löneskillnader, arbetsvillkor och möjlighet att göra karriär.

En aspekt som inte får förbises är att staden inte kan lösa alla orättvisor samtidigt. En av de mer trängande uppgifterna är att tillse att flickor och kvinnor som lever under hedersförtryck får sin frihet värnad och sina medborgerliga rättigheter tillgodosedda. Utanförskapet växer och väntas om några år omfatta uppemot en miljon personer. Det är en utveckling som Sverige inte har råd med. Att bryta utanförskapet är en central politisk uppgift, såväl nationellt som lokalt, under de kommande åren.

En särskilt utsatt grupp, vilka har mycket svårt att få fäste på svensk arbetsmarknad, är utrikes födda kvinnor. Endast knappt hälften av utomeuropeiskt födda kvinnor var sysselsatta 2014. Det är därför viktigt att de insatser som görs för att få in fler på arbetsmarknaden präglas av ett tydligt jämställdhetsperspektiv där möjligheten att få stöd inte påverkas av vilket kön en person har. Det är också positivt att programmet nu lyfter flickors och kvinnors särskilda erfarenheter, behov och utsatthet i flyktingmottagandet.

Vi delar självklart ambitionen om att vi ska ha ett jämställt Stockholm där alla människor har makt att forma samhället och sina egna liv, men mycket utav det som programmet lyfter för att skapa ett mer jämställt Stockholm är självklarheter och vi tror tyvärr att vissa av programmets fokusmål och inriktningar till och med motarbetar denna ambition. Det är beklagligt, för trots att vi lever i en av världens mest jämställda städer, kvarstår utmaningar. Sverige är ett av världens mest jämställda och jämlika länder och det bör vara självklart att alla medborgare behandlas lika och har samma rättigheter och möjligheter.

### **Beslutsgång**

Ordföranden Jan Valeskog (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Åke Askensten m.fl. (MP), Elisabeth Löfvander (V) och Kerstin Fredriksson m.fl. (L).

**Reservation**

Henrik Sjölander m.fl. (M) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

**Särskilt uttalande**

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Åke Askensten m.fl. (MP) och Elisabeth Löfvander (V) enligt följande:

Programmet är avsett att vara ett styrinstrument till vägledning för nämnder och styrelser. Det har tagits fram i en gemensam process som även omfattar program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck och ett program om barnets rättigheter och inflytande.

I stadens budget för 2017 finns ett uppdrag att ta fram ett långsiktigt äldrepolitiskt program. Det har nu fått namnet En äldrevänlig stad och processas för närvarande av Äldreförvaltningen och Socialförvaltningen. Avsikten med det programmet är att få med alla stadens nämnder och förvaltningar i arbetet med att göra staden äldrevänlig. Fastighetsnämnden ser fram mot att även äldreperspektivet kommer att finnas med i arbetet med stadens fastigheter.

Särskilt uttalande lämnas av Kerstin Fredriksson m.fl. (L) enligt följande:

Det liberala jämställdhetsuppdraget tar sikte på allas lika rätt till frihet, ansvar och makt, oberoende av kön eller könsidentitet. Det handlar om att ge individen verktyg för hennes frigörelse, genom att bekämpa den bristande jämställdheten och de värderingar och normer som begränsar henne. Kvinnor och män ska ha samma förutsättningar att utbilda sig, arbeta, göra karriär och forma samhället. Det förutsätter jämställda villkor inom alla områden, såväl politiska, kulturella, sociala som ekonomiska.

Det program för ett jämställt Stockholm som nu presenteras kunde ha varit mer konkret. Risker finns att det mest blir tomma ord. Uppföljning, tidsplaner och ansvarsfördelning bör framgå tydligare, liksom kopplingen till stadens andra program såsom idrottsprogrammet och programmet mot våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. Det

är heller inte helt klart på vilket sätt nämnderna och bolagen ska implementera programmet i sina verksamheter.

Dessutom kan vi notera att arbetet mot hedersvåld- och förtryck helt saknas i uppräkningsområdet. Hedersförtryck av både flickor och pojkar, kvinnor och män, är ett av vår tids största jämställdhetsproblem och en av de allvarligaste frihetsinskränkningarna av individer i Stockholm. Det är minst sagt anmärkningsvärt att detta saknas i majoritetens jämställdhetsprogram.

Med det sagt så är vi positiva till att detta program tagits fram. Arbetet för jämställdhet mellan flickor och pojkar, kvinnor och män är mycket viktigt och ska vara aktivt i alla delar av stadens verksamheter.

**Ersätтарыtrande**

Hamid Ershad Sarabi (C) instämmer i förslag från Henrik Sjölander m.fl. (M).